

OBSAH

Předmluva

ÚVODEM

Pavla Stöhrová (Technické muzeum v Brně)

VYMEZENÍ PROBLEMATIKY SMALTU/EMAILU. TERMINOLOGICKÁ A METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA
A KONCEPCE PUBLIKACE 11

Dana Stehlíková (Národní muzeum, emeritus)

CESTY EMAILU DO ČESKÝCH ZEMÍ 27

I. EMAIL V ZRCADLE DĚJIN UMĚNÍ

Alena Křížová (Filozofická fakulta Masarykovy univerzity)

I. 1: ŠPERKY A KLENOTY ZDOBENÉ EMAILEM 45

Helena Zápalková (Muzeum umění Olomouc)

I. 2: EMAIL NA LITURGICKÝCH PŘEDMĚTECH 56

Magdalena Urbanová (Technické muzeum v Brně)

I. 3: FALZA, REKONSTRUKCE A „REVIVAL“ STŘEDOVĚKÝCH A RENESANČNÍCH EMAILŮ V 19. STOLETÍ 66

II. EMAIL V ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH SBÍRKÁCH

Markéta Dušková (Národní památkový ústav, územní památková správa v Kroměříži)

II. 1: „O SBÍRKÁCH A LIDECH“. PREZENTACE PŘEDMĚTŮ A ARTEFAKTŮ S EMAILOVOU VÝZDOBOU / SMALTOVANOU
POVRCHOVOU ÚPRAVOU Z MOBILIÁRNÍCH FONDŮ NÁRODNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU 83

Alena Krkošková (Moravská galerie v Brně)

II. 2: DROBNÉ NEZBYTNOSTI PÁNSKÉ VÝBAVY S EMAILEM NEJEN ZE SBÍREK MORAVSKÉ GALERIE V BRNĚ 101

Zuzana Francová (Múzeum mesta Bratislava)

II. 3: EMAILOVÝ DEKOR NA HODINÁCH A HODINKÁCH ZO ZBIEROK MÚZEA MESTA BRATISLAVY 119

Andrea Milanová (Slovenské národné múzeum – Historické múzeum)

II. 4: EMAIL NA ŠPERKŮCH A DROBNÝCH TOALETNÝCH PŘEDMĚTOCH Z DRAHÝCH KOVOV ZO ZBIEROK
SLOVENSKÉHO NÁRODNÉHO MÚZEA – HISTORICKÉHO MÚZEA 129

Jan Virt a Kateřina Nora Nováková (Severočeské muzeum v Liberci)

II. 5: SMALTY V UMĚLECKOHISTORICKÝCH SBÍRKÁCH SEVEROČESKÉHO MUZEA V LIBERCI 138

Kateřina Hrušková (Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou)

II. 6: VÝROBA SMALTOVANÉ BIŽUTERIE NA JABLONECKU 149

Dagmar Pospíšilová a Adriana Stříbrná (Národní muzeum – Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur)

II. 7: EMAILÉRSTVÍ V ZEMÍCH BLÍZKÉHO VÝCHODU A INDIE 155

Alice Kraemerová (Národní muzeum – Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur)

II. 8: SOUBOR EMAILŮ V JAPONSKÉ SBÍRCE NÁPRSTKOVA MUZEA 164

III. SMALT JAKO PRODUKT PRŮMYSLOVÉHO ZPRACOVÁNÍ

Jitka Podjuklová (Pedagogická fakulta Ostravské univerzity)

III. 1: SMALTÁRENSKÝ PRŮMYSL V ČESKÉ REPUBLICE – KONTEXTY A PERSPEKTIVY	181
---	-----

Josef Pawlas, Vladimír Huňáček, Lucie Tynková (Mefrit spol. s.r.o.)

III. 2: TECHNOLOGIE VÝROBY A UŽITÍ SMALTU	187
---	-----

Aleš Vyskočil (Historický ústav Akademie věd České republiky, v.v.i.)

III. 3: SMALTOVNÝ V BRNĚ	191
--------------------------------	-----

Richard M. Sicha (Muzeum čs. opevnění Pěchotní srub K-S 14 „U cihelny“ Králíky)

III. 4: UŽITÝ SMALT VE VOJENSTVÍ A BEZPEČNOSTNÍCH SBORECH V KONTEXTU SBÍREK MUZEA K-S 14	199
--	-----

Igor Dobrovský (Smaltovna Tupesy, s.r.o.)

III. 5: VÝROBA SMALTOVANÝCH CEDULÍ V TUPESÍCH	203
---	-----

Jakub Mráz (Belis a.s.)

III. 6: HISTORIE A SOUČASNOST SMALTOVÁNÍ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH	205
---	-----

IV. KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ EMAILU/SMALTU

Alena Selucká (Metodické centrum konzervace – Technické muzeum v Brně)

IV. 1: SYSTÉM SMALT–KOV: MATERIÁLOVÉ CHARAKTERISTIKY, KOROZE A KONZERVACE	215
---	-----

Zuzana Zlámalová Cílová (Vysoká škola chemicko-technologická v Praze)

IV. 2: VLIV SLOŽENÍ SMALTU NA JEHO CHEMICKOU ODOLNOST A NA STABILITU KOVOVÉHO SUBSTRÁTU	222
---	-----

Martin Hložek (Metodické centrum konzervace – Technické muzeum v Brně)

IV. 3: POZNÁVÁNÍ TECHNIKY EMAILU NA ARCHEOLOGICKÝCH PŘEDMĚTECH – ZKUŠENOSTI Z PŘÍPRAVY A REALIZACE VÝSTAVY UMĚNÍ EMAILU / TECHNIKA SMALTU	226
---	-----

Světlana Spiwoková (Uměleckoprůmyslové museum v Praze)

IV. 4: EMAILÉRSKÉ PRÁCE VE SBÍRCE UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉHO MUSEA V PRAZE V SOUVISLOSTI S JEJICH KONZERVACÍ A RESTAUROVÁNÍM	233
--	-----

Ivan Houska (Houska & Douda s.r.o., Metodické centrum konzervace – Technické muzeum v Brně)

IV. 5: RESTAUROVÁNÍ VODNÍ DÝMKY ZE STÁTNÍHO ZÁMKU LEDNICE	240
---	-----

Václav Němec (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Liberci)

IV. 6: RESTAUROVÁNÍ MALOVANÝCH EMAILOVÝCH VÁZ	250
---	-----

V. SMALT JAKO PROSTŘEDEK SOUČASNÉHO VÝTVARNÉHO PROJEVU

Karel Bogar (Dílna uměleckého smaltu, spolek Frýdlant n. O.)

V. 1: DÍLNA UMĚLECKÉHO SMALTU, SPOLEK FRÝDLANT N. O. – RETROSPEKTIVA V KOSTCE, PROBLÉMY A ÚKOLY	263
---	-----

Ivana Štenclová

V. 2: SYMPOZIUM SMALT ART VÍTKOVICE	266
---	-----

Antonín Gavlás

V. 3: BAREVNÉ SMALTY... ANEB VZESTUP A PÁD PRŮMYSLOVÉHO SMALTU	273
--	-----

Eva Kučerová Landsbergerová

V. 4: NĚKTERÁ EVROPSKÁ MĚSTA A MÍSTA SMALTU	276
---	-----

Magdalena Urbanová

V. 5: ZKUŠENOSTI Z AUTORSKÉ TVORBY ŠPERKAŘSKÝM EMAILEM	283
--	-----

Závěrečné shrnutí	291
--------------------------------	------------

Seznam literatury a zdrojů	293
---	------------

Abstrakt	302
-----------------------	------------

CONTENT

Introduction

AN INTRODUCTION

Pavla Stöhrová

DEFINITION OF ENAMELLING. TERMINOLOGICAL AND METHODOLOGICAL STARTING POINTS
AND THE CONCEPTION OF THE PUBLICATION 12

Dana Stehlíková

THE WAYS OF ENAMEL TO THE CZECH LANDS 30

I. ENAMEL IN THE HISTORY OF ART

Alena Křížová

I. 1: ENAMEL DECORATED JEWELLERY 46

Helena Zápalková

I. 2: ENAMELLED LITURGICAL OBJECTS 60

Magdalena Urbanová

I. 3: FORGERIES, RECONSTRUCTIONS AND THE "REVIVAL" OF MEDIEVAL AND RENAISSANCE ENAMELS
IN THE 19TH CENTURY 72

II. ENAMEL IN THE CZECH AND SLOVAK COLLECTIONS

Markéta Dušková

II. 1: "COLLECTIONS AND PEOPLE": THE PRESENTATION OF ITEMS AND ARTEFACTS WITH ENAMEL DECORATION
OR ENAMELLED SURFACE FINISH FROM THE FURNISHINGS COLLECTIONS OF THE NATIONAL HERITAGE INSTITUTE 84

Alena Krkošková

II. 2: SMALL ESSENTIAL MEN'S ACCESSORIES WITH ENAMEL NOT ONLY FROM THE COLLECTIONS
OF THE MORAVIAN GALLERY IN BRNO 100

Zuzana Francová

II. 3: ENAMEL DECORATION ON CLOCKS AND WATCHES
FROM THE COLLECTIONS OF THE BRATISLAVA CITY MUSEUM 118

Andrea Milanová

II. 4: ENAMEL ON JEWELLERY AND SMALL TOILETRIES MADE OF PRECIOUS METALS
FROM THE COLLECTIONS OF THE SLOVAK NATIONAL MUSEUM – MUSEUM OF HISTORY 130

Jan Virt and Kateřina Nora Nováková

II. 5: ENAMELS IN THE HANDICRAFT ART COLLECTIONS OF THE NORTH BOHEMIAN MUSEUM IN LIBEREC 144

Kateřina Hrušková

II. 6: THE MAKING OF ENAMELLED JEWELLERY IN THE JABLONEC AREA 158

Dagmar Pospíšilová and Adriana Stříbrná

II. 7: ENAMELLING IN THE MIDDLE EAST AND INDIA 166

Alice Kraemerová

II. 8: ENAMELS IN THE JAPANESE COLLECTION OF THE NÁPRSTEK MUSEUM 173

III. ENAMEL AS AN INDUSTRIAL PRODUCT

Jitka Podjuklová

III. 1: ENAMELLING INDUSTRY IN THE CZECH REPUBLIC – CONTEXTS AND PERSPECTIVES	182
---	-----

Josef Pawlas, Vladimír Huňáček, Lucie Tynková

III. 2: TECHNOLOGY OF PRODUCTION AND USE OF ENAMEL	192
--	-----

Aleš Vyskočil

III. 3: ENAMELLING FACTORIES IN BRNO	198
--	-----

Richard M. Sicha

III. 4: ENAMELLED ITEMS USED BY THE MILITARY AND SECURITY FORCES FROM THE COLLECTIONS OF THE K-S 14 MUSEUM	210
---	-----

Igor Dobrovský

III. 5: THE MAKING OF ENAMELLED SIGNS IN TUPESY	212
---	-----

Jakub Mráz

III. 6: THE PAST AND THE PRESENT OF ENAMELLING IN ČESKÉ BUDĚJOVICE	213
--	-----

IV. CONSERVATION AND RESTORATION OF ENAMEL

Alena Selucká

IV. 1: ENAMEL–METAL SYSTEM: MATERIAL CHARACTERISTICS, CORROSION AND CONSERVATION	216
--	-----

Zuzana Zlámalová-Cílová

IV. 2: THE EFFECT OF ENAMEL COMPOSITION ON ITS CHEMICAL RESISTANCE AND THE STABILITY OF THE METALLIC BASE	232
--	-----

Martin Hložek

IV. 3: LEARNING ABOUT THE ENAMELLING TECHNIQUE FROM ARCHAEOLOGICAL OBJECTS – EXPERIENCE GAINED WHILE PREPARING AND RUNNING OF THE ART OF ENAMELLING / ENAMELLING TECHNIQUE EXHIBITION	240
--	-----

Světlana Spiwoková

IV. 4: ENAMELLED WORKS IN THE COLLECTION OF THE MUSEUM OF DECORATIVE ARTS IN PRAGUE IN CONNECTION WITH THEIR CONSERVATION AND RESTORATION	248
--	-----

Ivan Houska

IV. 5: RESTORATION OF A HOOKAH WATER PIPE FROM THE LEDNICE STATE CHATEAU	256
--	-----

Václav Němec

IV. 6: RESTORATION OF PAINTED ENAMEL VASES	259
--	-----

V. ENAMEL IN CONTEMPORARY ART

Karel Bogar

V. 1: ARTISTIC ENAMELLING WORKSHOP, FRÝDLANT NAD OSTRAVICÍ – A BRIEF HISTORY, ISSUES AND TASKS	264
--	-----

Ivana Štenclová

V. 2: SMALT ART VÍTKOVICE SYMPOSIUM	268
---	-----

Antonín Gavlas

V. 3: COLOURED ENAMELS: THE RISE AND FALL OF INDUSTRIAL ENAMEL	274
--	-----

Eva Kučerová Landsbergerová

V. 4: EUROPEAN ENAMELLING CITIES AND LOCATIONS	278
--	-----

Magdalena Urbanová

V. 5: AN ARTIST'S EXPERIENCE WITH VITREOUS ENAMEL	284
---	-----

Final summary	292
----------------------------	-----

References	293
-------------------------	-----

Abstract	302
-----------------------	-----